

7 Samenvatting

In 2012 is het programma 'Versterking prestaties in de strafrechtketen' van start gegaan. Onderdeel van dit programma is de modernisering van het Wetboek van Strafvordering. Deze modernisering is gericht op verhoging van de bruikbaarheid en inzichtelijkheid van het Wetboek van Strafvordering voor zowel de beroepsgroepen die hier in de dagelijkse praktijk mee werken als voor de burger. Ten behoeve van deze moderniseringsslag zijn over verschillende onderwerpen uit het wetboek discussiestukken opgesteld waarin naar aanleiding van gesignaleerde knelpunten mogelijke oplossingen ter verbetering van de systematiek en hanteerbaarheid werden verkend.

Tijdens dit proces rezen een aantal concrete vragen die in het kader van een zorgvuldige besluitvorming dienden te worden beantwoord voordat een conceptwetsvoorstel kon worden vormgegeven en de officiële consultatiefase zou kunnen beginnen. De beantwoording van deze vragen staat in dit memorandum centraal. In dit memorandum is eerst de plaats van het hoger beroep in het strafrecht besproken. Het gaat daarbij zowel om de functie van het hoger beroep als de procedure voor het instellen ervan. Vervolgens is de procedure rond de behandeling in appel behandeld en is geschetst wat de bezwaren zijn tegen de huidige regeling.

Het belangrijkste bezwaar tegen de bestaande regeling van het hoger beroep is dat deze op twee gedachten hinkt. Enerzijds geldt het stelsel van het voortbouwend appel, waarbij de feitelijke behandeling van de zaak in hoger beroep zich ter terechtzitting zich kan concentreren op de grieven en de onderzoekwensen van de procespartijen. Anderzijds wordt van de appelrechter verlangd dat deze ambtshalve alle aspecten van de strafzaak op basis van de tenlastelegging opnieuw beoordeelt en daarover gemotiveerd verantwoording aflegt in zijn uitspraak. De kritiek richt zich verder op het fenomeen van de late intrekkingen van het hoger beroep die kostbare voorbereidingstijd verloren doen gaan; de complexiteit van de regeling omtrent de getuigenverzoeken en het in de praktijk functioneren van de regeling; het verlofstelsel dat in de praktijk blijkt te kunnen botsen met internationale verdragen en daarbij weinig doelmatig functioneert; en de terugwijzing van zaken naar de eerste aanleg. De huidige wettelijke regeling omvat niet alle gevallen die volgens de Hoge Raad in aanmerking komen voor terugwijzing, daarbij is de bestaande praktijk nogal grillig.

De vragen die voortkwamen uit de discussie over de voornoemde bezwaren hadden betrekking op het verlof om in hoger beroep te gaan, het instellen van hoger beroep, de verlening van rechtsbijstand, de onderzoekwensen (art. 411a Sv.), de behandeling van de zaak in hoger beroep, de beslissing (zonder inhoudelijke behandeling), en het vonnis. Voor de vragen zelf en de antwoorden hierop zij de lezer verwezen naar hoofdstuk 6.